Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2001–2002 Nr. 95

27 850 Oprichting van de Coöperatie Informatiehuishouding Politie en de ICT-Service Coöperatie Politie Justitie en Veiligheid

Nr. 2

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 6 november 2001.
Het oordeel dat de voorgenomen rechtshandeling een voorafgaande machtiging bij de wet behoeft kan door een van beide Kamers worden uitgesproken uiterlijk op 20 november 2001.

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 6 november 2001

De vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties[1] en voor Justitie[2] hebben de navolgende vragen over de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 3 juli 2001 over de oprichting van twee coöperaties voor de samenwerking van de Nederlandse politie op het terrein van ICT aan de regering voorgelegd.
De regering heeft deze vragen beantwoord bij brief van 2 november 2001.
De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Cloe

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
Swildens-Rozendaal

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Gier

[1] Samenstelling: Leden: Te Veldhuis (VVD), ondervoorzitter, De Cloe (PvdA), voorzitter, Van den Berg (SGP), Van de Camp (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van der Hoeven (CDA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), Hoekema (D66), Rijpstra (VVD), O. P. G. Vos (VVD), Rehwinkel (PvdA), Wagenaar (PvdA), Luchtenveld (VVD), Duijkers (PvdA), Verburg (CDA), Rietkerk (CDA), Halsema (GroenLinks), Kant (SP), Balemans (VVD), De Swart (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Slob (ChristenUnie), T. Pitstra (GroenLinks) en Vacature (PvdA).
Plv. leden: Van Beek (VVD), Zijlstra (PvdA), Ravestein (D66), Van Wijmen (CDA), Bakker (D66), Balkenende (CDA), Barth (PvdA), Gortzak (PvdA), Dittrich (D66), Cherribi (VVD), Van den Doel (VVD), Van Oven (PvdA), Apostolou (PvdA), Cornielje (VVD), Belinfante (PvdA), Mosterd (CDA), T. H. A. M. Meijer (CDA), Van Gent (GroenLinks), Poppe (SP), Van Splunter (VVD), Nicolaï (VVD), Wijn (CDA), Rouvoet (ChristenUnie), Rabbae (GroenLinks) en Kuijper (PvdA).

[2] Samenstelling:
Leden: Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Zijlstra (PvdA), Apostolou (PvdA), Middel (PvdA), Van Heemst (PvdA), Dittrich (D66), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Kamp (VVD), Rouvoet (ChristenUnie), O. P. G. Vos (VVD), Passtoors (VVD), Van Wijmen (CDA), De Wit (SP), Ross-van Dorp (CDA), Niederer (VVD), Nicolaï (VVD), Halsema (GroenLinks), Weekers (VVD), Van der Staaij (SGP), Wijn (CDA) en Vacature (PvdA).
Plv. leden: Wagenaar (PvdA), Balkenende (CDA), C. Cörüz (CDA), Van Vliet (D66), Duijkers (PvdA), Kuijper (PvdA), Albayrak (PvdA), Barth (PvdA), Hoekema (D66), Karimi (GroenLinks), Santi (PvdA), Luchtenveld (VVD), Slob (ChristenUnie), Van den Doel (VVD), Rijpstra (VVD), Rietkerk (CDA), Marijnissen (SP), Buijs (CDA), Van Baalen (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Vacature (GroenLinks), De Vries (VVD), Van Walsem (D66), De Pater-van der Meer (CDA) en Arib (PvdA).

KST56743
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2001

1
Zijn alternatieve rechtsvormen overwogen, zo ja welke? Waarom is uiteindelijk voor de coöperatievorm gekozen? Wat waren de nadelen van een stichting en waarom wordt de taak niet door het ministerie van BZK (ITO) zelf uitgevoerd?

Voor de vormgeving van de samenwerking heeft mede in overleg met de Landsadvocaat, een verkenning plaatsgevonden van denkbare publiekrechtelijke en privaatrechtelijke opties. Alternatieve rechtsvormen, waaronder de stichtingsvorm, zijn overwogen. Bepalend voor de keuze voor de coöperatievorm is de wens geweest op korte termijn een samenwerkingsverband tot stand te brengen dat kan rekenen op draagvlak van alle betrokken partijen, zonder dat daarvoor een wet in formele zin is vereist.

De coöperatie heeft als voordeel dat de inrichting van haar statuten grotendeels dwingend in de wet is voorgeschreven. Op die manier kan over de invulling van die statuten relatief eenvoudig overeenstemming worden bereikt. Tegelijkertijd is de coöperatie een organisatie van en voor haar leden waarin de gezamenlijke verantwoordelijkheid van deze leden op ICT-gebied tot uitdrukking komt. Een belangrijk voordeel van de coöperatie ten opzichte van de stichting is bovendien dat tot een coöperatie desgewenst nieuwe leden kunnen toetreden. Dit komt tot uitdrukking in artikel 4 van de concept-statuten van de ICT-Service Coöperatie Politie Justitie en Veiligheid (hierna ICT-Service Coöperatie) : dit artikel maakt toetreding van andere rechtspersonen dan de politieregio's en de Staat tot deze aanbodcoöperatie mogelijk. Het gaat daarbij om rechtspersonen die wettelijke taken verrichten in het kader van de openbare orde en veiligheid in brede zin, zoals de brandweer- en ambulancediensten en justitiële instanties. Anders dan de coöperatie kent de stichting geen leden en heeft zij een gesloten karakter.

Om recht te doen aan de verhoudingen binnen het politiebestel en de rol van de Regieraad in de besluitvorming over ICT «van en voor de politie», ligt onderbrenging van de ICT-taak bij het agentschap ITO van het Ministerie van BZK op dit moment niet in de rede.

2
Waarom was het niet mogelijk te volstaan met één coöperatie? Op welke wijze worden vraag en aanbod goed op elkaar afgestemd? Hoe wordt gewaarborgd dat deze constructie niet ten koste gaat van de effectiviteit en doelmatigheid van de ICT-voorzieningen?

Om redenen van efficiency en onafhankelijkheid is het wenselijk onderscheid te maken tussen de vraag en aanbodkant. Om te voorkomen dat de ICT-ontwikkelingen binnen de politie een eigen richting inslaan is een adequaat ontwikkelde vraagsturing nodig, die nauw gerelateerd is aan de sturing en het ontwerp van de bedrijfsprocessen. In de Coöperatie Informatiehuishouding Politie vormen de korpschefs het bestuur, de vraagzijde draagt in feite een puur politiestempel. Op basis van de in de Coöperatie Informatiehuishouding Politie geformuleerde behoeftestelling gaat de ICT-Service Coöperatie aan het werk. Aan de aanbodkant ontwikkelt en beheert die coöperatie ICT-diensten die het onder respectering van de mededingingsregels aan de afnemende korpsen aanbiedt. Op die manier komt een goede afstemming tussen vraag en aanbod tot stand en kan doelmatig en effectief gewerkt worden.
De ICT-Service Coöperatie Politie is in het leven geroepen om te zijnertijd ook andere publiekrechtelijke instanties in de veiligheidsketen te bedienen. De gedachte hierachter is dat de politiële informatie- en communicatiehuishouding een schakel is in grotere informatieketens

waarop aangesloten moet worden. Bij de ontwikkeling van ICT-voorzieningen voor de politie moet steeds meer rekening gehouden worden met de informatie-behoeften van de ketenpartners. Vanwege het gemeenschappelijk gebruik van ICT-voorzieningen en betrekkelijk schaarse kennis ligt het voor de hand bij de ontwikkeling van politiesystemen organisaties te betrekken die hun ontwikkelwerkzaamheden niet alleen ten behoeve van de politie, maar tevens in de ketens als geheel kunnen verrichten, voorzover dat voor de samenwerking van belang is.

3
Waarom is er niet voor gekozen in de bestaande overlegvormen extra energie te steken voor een definitieve oplossing? Leidt genoemde periode van drie jaar niet tot een vertraging? Hoe worden acute afstemmingsproblemen in bijzondere gevallen in deze periode voorkomen?

Alle partijen zijn doordrongen van het besef dat de problematiek niet meer langs de weg van vrijblijvende overleggremia kan worden opgelost, en dat een samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid tussen de korpsen en de politieministers op dit moment opportuun is. Dit samenwerkingsverband moet namens de leden verplichtingen kunnen aangaan en rechten kunnen verwerven op ICT-systemen. In de gekozen vorm heeft het bestuur die bevoegdheden en kunnen met meerderheid van stemmen besluiten genomen worden over vraagstukken die afstemming vereisen. Juist om geen kostbare tijd te verliezen bij de noodzakelijke inhaalslag op het gebied van ICT ondersteuning van de politie is voor de korte termijn uit pragmatische overwegingen gekozen voor een vorm waar geen tijdrovend wetstraject in formele zin voor is vereist. Tegelijkertijd kan worden gewerkt aan een wettelijk kader voor de definitieve ICT-organisatie.
Verder is – ter voorkoming van afstemmingsproblemen – door het Korpsbeheerdersberaad in zijn vergadering van 22 september 2001 besloten NPOL (een ICT-maatschap van een aantal politiekorpsen) versneld onder te brengen in de coöperaties.

4
Welke beïnvloedingsinstrumenten heeft de minister van BZK? Zijn deze dezelfde als hij zou hebben bij een stichting? Waarom heeft de minister geen eigen zeggenschap over de besteding van het batig saldo?

De Minister van BZK beschikt over verschillende beïnvloedingsinstrumenten. Deze verschillen niet wezenlijk van die welke hij in een stichting zou hebben.

Allereerst zij opgemerkt dat de oprichting van de ICT-coöperaties de bestaande wettelijke interventiemogelijkheden van de minister onverlet laat. Dit wordt volledigheidshalve ook vermeld in de overwegingen opgenomen in de concept-statuten van beide coöperaties. Artikel 53 van de Politiewet 1993 bevat een algemene bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen aan de korpsbeheerder, indien het belang van het beheer van de politie dit eist. Daarnaast kan de minister op grond van de artikelen 46 respectievelijk 48 van de Politiewet 1993 regels geven over de samenwerking tussen regionale politiekorpsen en over de samenwerking tussen de regionale korpsen en het KLPD. Van deze mogelijkheid kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt indien de samenwerking binnen de coöperaties onvoldoende van de grond komt.

De Ministers van BZK en Justitie zijn daarnaast vertegenwoordigd in de Regieraad ICT Politie. De minister van BZK keurt de begroting van de Regieraad ICT Politie goed. Deze raad zal voor beide coöperaties als Raad van Toezicht fungeren. De Raad van Toezicht heeft ingevolge de concept-

statuten een aantal bevoegdheden. Zo is zij betrokken bij het al dan niet tot stand komen van bepaalde overeenkomsten en heeft zij een rol bij het opstellen en vaststellen van een begroting, een jaarplan en een bedrijfsplan.

De Minister van BZK heeft als korpsbeheerder van het KLPD mede zeggenschap over de besteding van het batig saldo van de coöperaties omdat een batig saldo voortvloeit uit de in artikel 9 bedoelde jaarlijkse bijdrage en/of al of niet risicodragend ledenkapitaal.

5
Is voor iedere wijziging van de statuten van beide coöperaties de toestemming van de minister nodig? Waarom is de toestemmingsparagraaf in statuten niet uniform geregeld? Waarom is in het ene geval toestemming van beide ministers nodig en in het andere geval alleen van de minister van BZK?

Besluiten tot wijziging van de statuten of ontbinding van de coöperaties behoeven steeds de goedkeuring van de Minister van BZK en, voorzover het de ICT-Service Coöperatie betreft, van de Ministers van BZK en Justitie gezamenlijk. De betrokkenheid van de Minister van Justitie komt voort uit diens rol als politieminister: ingevolge de Wet op de rechterlijke organisatie is de Minister van Justitie eindverantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Daarnaast kan de ICT-Service Coöperatie werken voor diensten en organisaties in de verschillende ketens die vallen onder het gezagsbereik van de minister van Justitie

6
De minister stelt: «door het toekennen aan de ministers van bepaalde bevoegdheden, zoals het goedkeuren van bepaalde zwaarwegende beslissingen wordt recht gedaan aan de specifieke plaats die de ministers uit hoofde van de Politiewet in het politiebestel innemen.» (bladzijde 4) Hiervan is – naast de beslissingen tot wijzigingen van de statuten en opheffing van de coöperaties – in de statuten niets terug te vinden. Om welke zwaarwegende beslissingen gaat het hier?

Naast de ministeriële bevoegdheid tot goedkeuring van een wijziging van de statuten of ontbinding van de coöperaties, zijn de Ministers van BZK en Justitie belast met het benoemen, ontslaan en schorsen van de directeuren van de directie die het bestuur van de ICT-Service Coöperatie vormt. Dit wordt bepaald in de artikelen 10 en 11 van de concept-statuten van deze coöperatie. De ministers beslissen ingevolge artikel 5 van de concept-statuten voorts over de toelating van nieuwe leden tot de ICT-Service Coöperatie.

7
In het bestek ICT en politie stelde de minister van BZK – conform het convenant uit 1999 – over de jaren 2000 en verder een bedrag extra voor ICT beschikbaar dat van 13 mln. in 2000 opliep tot 68 mln. in de jaren 2005 en daarna. Zijn deze middelen in de jaren 2000 en 2001 besteed en waaraan?

Uit de Jaarverantwoording 2000 van de Regieraad ICT Politie blijkt dat de voor het jaar 2000 voorgenomen projecten en activiteiten niet allemaal volledig tot realisatie zijn gekomen. In de eerste plaats is veel capaciteit, zowel kwalitatief als kwantitatief, gestoken in de vervaardiging van het Bestek. Daarnaast heeft de opbouw van de organisatie de nodige energie gevergd. Daar staat tegenover dat er ook projecten zijn die sneller en met een groter beslag op de middelen tot ontwikkeling zijn gekomen. Die twee factoren hebben er toe geleid dat het beschikbare budgettaire kader

volledig is gerealiseerd. Voorbeelden van projecten die volgens plan tot ontwikkeling kwamen zijn het project Herstructurering tapfaciliteiten en het project Personenserver.

De realisatie 2001 verloopt volgens planning. De definitieve stand van de begrotingsuitputting kan echter pas aan het einde van het jaar vastgesteld worden. De jaarverantwoording van de Regieraad over 2001 zal uiterlijk mei 2002 aan mij worden aangeboden.

8
Kan een actueel overzicht van uitgaven voor ICT en politie worden gegeven, waarbij in ieder geval onderscheid wordt gemaakt in reguliere kosten en kosten als gevolg van de inhaalslag? Kan in dit overzicht een horizon worden gegeven die parallel loopt aan de horizon van de begroting 2002 (2006)?

In opdracht van de Regieraad ICT Politie wordt uitgewerkt hoe in de nabije toekomst door de Nederlandse Politie met ICT investeringen en de daaruit voortkomende exploitatieuitgaven dient te worden omgegaan en hoe dit zich verhoudt tot de huidige financiering van de Nederlandse Politie op basis van de Politiewet 1993. Daarbij zullen de thans beschikbare budgetten ten behoeve van ICT voorzieningen voor de Nederlandse Politie worden geinventariseerd. Het betreft zowel de budgetten die door BZK worden ingezet voor ICT bij de Nederlandse Politie, alsmede de budgetten die de Politiekorpsen zelf op hun begroting hebben staan voor ICT. Het betreft zowel investeringen (innovatief) als de exploitatie, inclusief de hieronder begrepen vervangingsinvesteringen.
Een rapport waar deze overzichten in zijn opgenomen heb ik nog niet ontvangen.

9
Kan een overzicht van de geraamde kosten van beide organisaties, uitgesplitst naar personele en materiële kosten, worden gegeven? Hoe zullen de kosten worden gedekt? Komt één en ander puur ten laste van de BZK-begroting of zullen de regio's ook bijdragen?

De begrotingen van beide coöperaties voor het jaar 2002 zijn nog niet vastgesteld. Ik heb de voorzitter van de Regieraad begin oktober jl. gevraagd enige spoed te betrachten. De kosten van de Coöperatie Informatiehuishouding Politie en de ICT-Service Coöperatie zullen worden gedekt vanuit budgetten die deels door de korpsen en deels door het ministerie van BZK worden opgebracht.

10
Hoe wordt de overdracht van de eigendomsrechten en het beheer van de systemen die nu bij de afzonderlijke korpsen en bij de ministers in beheer en ontwikkeling zijn, gegarandeerd? Zullen de deelnemende partners die systemen overdragen, hiervoor financieel worden gecompenseerd? Zo ja, welke bedragen zijn hiermee gemoeid?

Het verwerven en in eigendom verkrijgen van de bij de leden beschikbare rechten op ICT is een van de belangrijkste mogelijkheden van de leden van de Coöperatie Informatiehuishouding Politie om de gezamenlijke doelstelling te realiseren. Artikel 2 vierde lid van de concept-statuten gaat hier nader op in. Het gaat ondermeer om het auteursrecht op de huidige, eerdere en latere versies van (een aantal met name genoemde) systemen, met inbegrip van de bijbehorende programmatuur, broncode, documentatie en databestanden, benevens alle andere intellectuele eigendomsrechten. De overdracht van eigendom zal onder nog nader te bepalen

voorwaarden plaatsvinden. Onderdeel daarvan is besluitvorming over eventuele financiële compensatie.

11
Wordt de vrees onderschreven dat, omdat beide coöperaties dezelfde Raad van Toezicht hebben, een overlapping van functies ontstaat? Is hier toch niet sprake van een mogelijk rollenconflict? Hoe wordt gewaarborgd dat dit niet nadelig uitpakt voor de ICT-Service Coöperatie Politie, Justitie en Veiligheid?

Dat voor beide coöperaties de Raad van Toezicht bestaat uit dezelfde personen is geen toevallige keuze maar uitdrukking van de verantwoordelijkheid van de Regieraad ICT Politie om vraag en aanbod op een evenwichtige manier op elkaar te laten aansluiten. De doelstellingen van beide coöperaties en zowel de samenstelling der leden als de bestuursstructuur zijn bewust verschillend geformuleerd om de kans op overlapping van functies tussen beide coöperaties op voorhand te minimaliseren.

12
Aan welke publiekrechtelijke rechtspersoon, voor 2004 op te richten, wordt gedacht? Kan een overzicht van de planning worden gegeven om tot dit orgaan te komen? Hoe wordt de Kamer van het vervolg van dit deel van het beleid op de hoogte gesteld?

De verschillende mogelijkheden voor de oprichting van een publiekrechtelijke rechtspersoon worden op dit moment onderzocht. De te kiezen rechtsvorm zal, gegeven de gezamenlijke verantwoordelijkheid van minister en korpsen, recht moeten doen aan de verhoudingen binnen het politiebestel en tegelijkertijd duidelijke sturingsmogelijkheden voor de minister moeten bevatten om een adequate juridische en politieke verantwoording mogelijk te maken.
Ik zal mijn voornemens terzake de komende maanden nader uitwerken en bespreken binnen het kader van de Regieraad ICT Politie. Vervolgens kan een wetsvoorstel in voorbereiding worden genomen. Het streven is erop gericht dit wetsvoorstel eind 2002 bij uw Kamer in te dienen.